

УДК 334.65.35

DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8801/2021-1.7>

Косович Б.І.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки підприємства,
Львівський національний університет імені Івана Франка

ПІДПРИЄМНИЦТВО У РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Статтю присвячено дослідженню ролі підприємництва як важливого складника національної економіки в утвердженні визнаних міжнародним співтовариством Цілей сталого розвитку в українському суспільстві. Установлено, що підприємництво сприяє реалізації Цілей сталого розвитку, насамперед, через участь у вирішенні гуманістично спрямованих загальносуспільних проблем, пов'язаних із забезпеченням прав людини, охороною природи, ресурсозбереженням і раціональним відтворенням, подоланням глобальних викликів тощо. Розкрито нові можливості для розширення напрямів функціонування підприємства на всіх ланцюгах діяльності із забезпечення сталого розвитку. Ілюстрацією позитивності сприйняття суспільством такого гуманістично спрямованого підприємництва є певні преференції держави для бізнесу, що працює у призмі Цілей сталого розвитку. Визначено стадії та механізм імплементації Цілей сталого розвитку у підприємстві. Розглянуто основні напрями забезпечення розвитку підприємництва, спрямованого на реалізацію Цілей сталого розвитку.

Ключові слова: підприємництво, соціальне підприємництво, Цілі сталого розвитку, гуманістичні орієнтири.

ENTREPRENEURSHIP IN IMPLEMENTATION OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Kosovych Bohdanna

Ivan Franko National University of Lviv

The article is devoted to the study of the role of entrepreneurship as an important component of the national economy in the establishment of the internationally recognized Sustainable Development Goals in Ukrainian society. Entrepreneurship has been established to promote the implementation of Sustainable Development Goals primarily through participation in solving humanistic oriented social problems related to human rights security, nature protection, resource conservation and rational reproduction, overcoming global challenges, etc. New opportunities have been opened for expansion of directions of functioning of the enterprise on all chains of activity on maintenance of sustainable development. An illustration of the positive society's perception of such humanistic oriented entrepreneurship are certain preferences of the state for business that works in the prism of the Sustainable Development Goals. Stages and mechanism of implementation of Sustainable Development Goals in entrepreneurship are determined. The main directions of ensuring the development of entrepreneurship aimed at implementing the Sustainable Development Goals are considered. Entrepreneurship can provide a positive impact on the achievement of Sustainable Development Goals by: addressing important issues of resource conservation and revitalization (using an inclusive approach, generating innovative ideas, technologies), using new opportunities in the development of person's own business; introduction of principles of sustainability and respect for the person, environment and a law and order in the corporate behavior and practice of activity of the enterprise; active participation in the creation or modernization of person's own activity in accordance with the objectives of achieving Sustainable Development Goals, especially the formation of infrastructure, various platforms, partnerships for sustainable development, etc. Usually these areas require from entrepreneurship some efforts, first of all, time and financial resources. Entrepreneurship shall also be supported by the state in order to intensify such humanization ideas. The idea of implementing the Sustainable Development Goals in business replaces the established practice with new approaches providing not only profit but also economic and social well-being.

Keywords: entrepreneurship, social entrepreneurship, Sustainable Development Goals, humanistic guidelines.

Постановка проблеми. Підприємництво є одним із найважливіших драйверів економіки будь-якої країни й підвищення рівня якості життя. Однак розвиток підприємництва в сучасних умовах поєднаний із новими планетарними викликами та невизначеністю, що вимагає регуляторних заходів та рішень, які б забезпечували сталий розвиток.

На 70-й сесії Генеральної Асамблеї ООН 193 країнами, у тому числі Україною, було затверджено Порядок денний до 2030 р. «План дій для людей, планети та процвітання» [1], що поставив перед усіма країнами світу складні та амбіційні завдання щодо забез-

печення гуманістично спрямованого розвитку. Цей документ включає 17 глобальних Цілей сталого розвитку (далі – ЦСР) і 169 завдань, напрями їх реалізації та глобального партнерства, а також рамки для подальшої діяльності до 2030 р. за принципом «нікого не залишити осторонь» [1]. Фактично на всесвітньому рівні було визначено стандарти якості життя, які мають бути забезпечені для всіх людей планети до 2030 р. Беручи до уваги непересічну роль підприємництва в еволюції сучасної економіки, актуальним видається питання вивчення його значимості для утвердження ЦСР.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В останні роки представники наукової спільноти виявляють значну зацікавленість до питань, пов'язаних із реалізацією ЦСР. Це підтверджується великою кількістю досліджень і наукових звітів у закордонних виданнях. Серед іноземних учених значний внесок у вивчення ЦСР зробили такі дослідники, як Н. Агарвал [7], Ю. Гнейтінг, Р. Мхланга [7], Т. Мохін, Пан Кі-Мун [2]. Щодо українських науковців, то слід зазначити, що тематика ЦСР набуває сьогодні значної популярності. Варто згадати праці І. Запатріної [9], Е. Лібанової, М. Саприкіної [6]. Попри це місце саме підприємництва у механізмі реалізації ЦСР в Україні потребує посиленого теоретичного вивчення.

Постановка завдання. Із цією метою у межах запропонованого дослідження розглянемо такі питання, як: ідеологія підприємницької діяльності у світі ЦСР; важливість підприємництва для реалізації ЦСР та значимість ЦСР для підприємництва; механізм імплементації ЦСР у підприємницькій діяльності; основні напрями забезпечення розвитку підприємництва, спрямованого на забезпечення ЦСР.

Виклад основного матеріалу дослідження. ЦСР працюють у дусі партнерства й прагматизму, спрямовані на правильний вибір із метою стабільного підвищення якості життя для майбутніх поколінь. Вони містять чіткі орієнтири та цільові показники, які всі країни мають запровадити відповідно до власних пріоритетів і екологічних проблем світу загалом. ЦСР є інклюзивним порядком денним. Вони усувають основні причини бідності та об'єднують нас для запровадження позитивних змін для людей і планети. 17 Цілей є тісно взаємопов'язаними, що формує ключ до їх успішної реалізації, зокрема якщо реалізується одна із Цілей, то це певним чином торкається й вирішення інших Цілей та тим самим розв'язується комплекс наявних проблем.

ЦСР мають на меті змінити русло глобальних державних та приватних інвестицій у напрямі викликів, які вони покликані побороти. Це сприятиме росту ринків та вільному доступу до капіталу для підприємств, які можуть запропонувати відповідні технології й рішення на основі сталих та інклюзивних бізнес-моделей.

Слід зазначити, що ЦСР до 2030 р. є довгостроковим проектом, що має глобальний і комплексний характер, тому й переваги підприємництва від включення у цей процес слід оцінювати в довгостроковій перспективі. Сподіватися на швидкий результат унаслідок окремих не пов'язаних між собою заходів, формально орієнтованих на ЦСР, не варто.

Підприємницька участь у досягненні ЦСР є надзвичайно важливою для будь-якої країни, але особливу зацікавленість у цьому має відчувати державна влада України, оскільки через підприємництво можна залучити не лише фінансові ресурси та цікаві ідеї, а й забезпечити комплексну архітектурну модель сталого розвитку.

Як бізнес може сприяти досягненню Цілей сталого розвитку?

Підприємництву слід дотримуватися Цілей сталого розвитку, підтримувати міжнародно визнані стандарти, визначені Глобальним договором ООН, поважати права людини, тому бізнес відіграє ключову роль у досягненні Цілей сталого розвитку. Бізнес-рішення і технології мають вирішальне значення для подолання бідності, забезпечення охорони здоров'я, освіти, боротьби

зі зміною клімату і погіршенням стану навколишнього середовища. Цілі сталого розвитку також створюють можливості для бізнесу в об'єднанні зацікавлених сторін, розширенні ринків, формуванні прозорості фінансових систем, генеруванні інноваційних рішень, використанні нових ідей у розвитку власної справи.

Урахування підприємством у своїй діяльності як самих ЦСР, так і принципів, закладених у ЦСР до 2030 р., відкриває перед ним нові горизонти для майбутнього розвитку і для підсилення конкурентоспроможності на ринку, адже сьогодні все більше простежується популярність продукції і послуг, які створює підприємство для соціального чи екологічного блага.

Існують і більш прості та видимі мотивації для бізнесу в залученні до ЦСР, зокрема отримання конкурентних переваг. Відповідно до опитування, проведеного компанією PWC [2], 90% опитаних громадян засвідчили, що вони вважають важливим, щоб бізнес долучився до досягнення ЦСР. При цьому 78% із них відзначили, що готові віддати перевагу під час купівлі товарів і послуг тим компаніям, які беруть участь у ЦСР.

Проведене Массачусетським технологічним інститутом (MIT SMR) та Boston Consulting Group (BCG) дослідження засвідчило, що майже 90% компаній, які брали участь в опитуванні, вважають наявність стратегій сталого розвитку бізнесу важливою для забезпечення його конкурентоспроможності на ринку [3].

Підприємство, яке працює за принципами ЦСР, а його стратегія розвитку відповідає національним інтересам у цій сфері, завжди буде перебувати у привілейованому становищі під час входження на ринок завдяки підтримці його діяльності державою та громадянами.

Пріоритетним боком включення підприємництва у цей процес є можливість відбудовувати на базі єдиних цінностей партнерських відносин із державою та суспільством на національному рівні, а також із системою інституцій ООН та іншими міжнародними організаціями на глобальному рівні.

Додатковою перевагою бізнесу від досягнення ЦСР є перспектива розширення існуючих та відкриття нових потужних ринків збуту в країнах, що розвиваються. Потенціал останніх є надзвичайно високим. За оцінками, наведеними в дослідженні Міжнародного інституту миру, «досягнення ЦСР може відкрити для бізнесу нові ринкові можливості обсягом близько 12 трлн доларів США лише в таких економічних сферах, як харчова промисловість та сільське господарство, міська інфраструктура, енергія та матеріали, охорона здоров'я, а також створити 380 млн нових робочих місць. Отже, ЦСР мають сенс для бізнесу» [4].

Не всі 17 Цілей сталого розвитку рівною мірою стосуватимуться того чи іншого бізнесу. Підприємствам потрібно спочатку оцінити позитивні і негативні наслідки досягнення Цілей сталого розвитку для себе, а потім побудувати план усунення негативних наслідків. Підприємствам слід урахувувати весь ланцюжок виробництва – від постачання до розподілу – під час оцінки впливу ЦСР. Спираючись на оцінку, важливо встановити конкретні цілі, для яких необхідно передбачити часові рамки та ключові показники для їх досягнення. Зробивши свої цілі доступними й привабливими для громадськості, підприємства можуть поліпшити свою репутацію та мотивувати інші підприємства не залишатися байдужими до вирішення

соціально важливих питань, що забезпечують систему сталого розвитку.

Вибираючи об'єкти для інвестування, бізнес орієнтується на свою спеціалізацію та очікувану прибутковість проекту. При цьому не поспішає вкладати кошти в не надто прибуткові, ризиковані та непередбачувані проекти. Збереження таких підходів до схвалення інвестиційних рішень не дасть змоги забезпечити ефективну участь бізнесу в досягненні ЦСР.

Процес залучення підприємств для реалізації ЦСР до 2030 р. починається з вибору цілей, які мають стати для нього пріоритетними під час планування та організації відповідної діяльності [2].

Найпершим етапом є проведення аналізу потенційного впливу підприємництва на досягнення ЦСР. При цьому потрібно визначити, як у діяльності підприємства реалізовуватимуться ЦСР. Бажано, щоб аналіз і план здійснювалися з максимальним упровадженням Цілей за всіма напрямками діяльності підприємства, починаючи від купівлі сировини й завершуючи постачанням товарів (послуг) безпосередньо споживачам.

Результати цього аналізу мають стати базою для поведінки підприємства та побудови його стратегії розвитку. Саме базуючись на висновках аналізу, підприємство має: визначити пріоритетні для нього ЦСР; встановити конкретні цільові показники для кожної з них; інтегрувати їх у свою тактичну поведінку та стратегію розвитку й забезпечити моніторинг і звітність досягнутих результатів. Вибираючи пріоритетні ЦСР та визначаючи завдання щодо їх досягнення, бажано уникати ситуацій, за яких позитивний вплив на досягнення однієї із ЦСР супроводжується негативним впливом на іншу.

Сьогодні керівництвом Blueprint [5] підготовлена Дорожня карта щодо залучення бізнесу до ЦСР. У цьому документі запропоновано єдині методологічні підходи для застосування компаніями, які схвалили рішення приєднатися та виконувати ЦСР до 2030 р., незалежно від їх розміру та країни розташування, а також визначено план дій для нової генерації лідерів у бізнесі щодо їх сприяння досягненню ЦСР [5].

Глобально приватний сектор має значний вплив на розвиток економіки країни та суспільства у цілому. До того ж бізнес є основним транслятором змін та інновацій, у тому числі й соціальних та екологічних. Проте за даними 2020 р. тільки 46% компаній інтегрують Цілі сталого розвитку у свій бізнес [6].

Перспективним шляхом для досягнення стійкості в глобальному масштабі є розбудова нових бізнес-моделей, які більшою мірою узгоджують бізнес-програми із суспільними цілями [7]. Також потрібне продумане співвіднесення запланованих для досягнення відповідної ЦСР заходів з іншими ЦСР.

Окрім того, часто ЦСР видаються підприємству лише як новий комерційний потенціал, маркетингова стратегія або можливість доступу до нових ринків. З огляду на це, пріоритетними вибираються винятково ті ЦСР, що стимулюють розвиток підприємства та його прибутковість і можуть перешкоджати здатності інших суб'єктів досягти ЦСР.

Визначення пріоритетності проекту має здійснюватися так, щоб забезпечити синергію між комерційним успіхом та соціальними й екологічними наслідками діяльності підприємства.

Постійний аналіз впливу запланованих підприємством заходів на підтримку ЦСР дасть їм змогу своєчасно відкоригувати свої бізнес-стратегії, врахувати під час їх реалізації думки широкого кола зацікавлених сторін та інші важливі соціальні питання.

Національна доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна» [8] передбачає впровадження механізмів, що сприятимуть використанню сучасних технологій в усіх сферах діяльності підприємств. Проте осторонь національних завдань ЦСР, визначених для України, лишилося питання забезпечення належного фінансування наукових досліджень та створення механізмів, що стимулюватимуть підприємство до співробітництва з науковими та освітніми установами, без чого складно розраховувати на широке впровадження нових технологій.

Не менш важливим є запровадження державою моніторингу та звітності щодо досягнення ЦСР. Для успішного просування підприємства у досягненні ЦСР воно має бути обізнане з національними та місцевими стратегіями у цій сфері, а також із результативністю їх реалізації. Не рідкісними є випадки, коли національними або місцевими урядами затверджуються подібні стратегії, але жодних практичних заходів для їх виконання не здійснюється. За таких умов підприємство не буде зацікавлене співпрацювати з державою.

Важливо визначитися з індикаторами, які підлягають моніторингу. Вимірювання прогресу в досягненні ЦСР має охоплювати більш широке коло індикаторів, аніж традиційно, зокрема як валовий внутрішній продукт – для держави або прибуток – для підприємства. Необхідно встановлювати додаткові індикатори для визначення якості життя населення, стану навколишнього середовища та умов для ведення підприємницької діяльності, якими одночасно мали б оперувати як держава, так і підприємство. Такі показники повинні бути відомі суспільству та постійно оприлюднюватися у ЗМІ, на офіційних сайтах органів державної влади та підприємств і стати основою для оцінки ефективності їхньої діяльності.

Відповідальні підприємства зазвичай відстежують наслідки своєї діяльності та використовують відповідну інформацію для впровадження нових ідей. Те саме має здійснюватися підприємством відносно заходів із досягнення ЦСР. Водночас, урахувавши планетарний характер ЦСР, вплив цих заходів слід вимірювати відповідно до єдиних підходів, що застосовуються на міжнародному рівні.

Для того, щоб підприємство активно працювало для досягнення ЦСР, особливо у країнах, що розвиваються, воно має розуміти важливість своєї діяльності та усвідомлювати необхідність участі у загальносуспільному процесі досягнення гуманістичних ідеалів ЦСР.

Незважаючи на те що всі ЦСР тісно пов'язані між собою й досягнення завдань однієї з них може як позитивно, так і негативно відбитися на індикаторах інших ЦСР (національних і планетарних), підприємство дуже рідко вибирає для себе як орієнтир усі ЦСР одночасно. Більшість підприємств зосереджуються на трьох-п'яти ЦСР, які, на їхню думку, є найбільш дотичними до їхньої діяльності та відповідно до яких їхній вплив (як негативний, так і позитивний) може бути визначальним [3]. Пріоритетність ЦСР у стратегічних документах суб'єктів господарювання переважно базується на сферах, де вони бачать найбільший потенціал для свого зростання.

Вступаючи в діалог із підприємництвом щодо його участі в реалізації ЦСР [9], слід розуміти, що будь-який бізнес, навіть соціально відповідальний і налаштований на загальносвітові цінності, може та буде готовий здійснювати ті чи інші заходи із забезпечення реалізації ЦСР лише у разі: якщо це не зумовлюватиме збитковість його діяльності, а сприятиме його розвитку й прибутковості; якщо відчуватиметься реальна підтримка з боку держави в напрямі досягнення ЦСР через створення програмних та проектних можливостей розвитку, субсидування чи пільгове оподаткування. Проте бізнес теж розуміє, що не можна бути успішним у глобальних викликах, які ще більше посилюються, тому йому слід розглядати глобальні виклики сталого розвитку як ринкові можливості, в які потрібно втілювати інноваційні й ефективні рішення.

Згідно з дослідженням [2], проведеним PWC, ЦСР 10 та ЦСР 16 виявилися одними з найменш пріоритетних для бізнесу. Водночас якщо детальніше проаналізувати вплив досягнення цих Цілей на розвиток бізнесу та оцінити його можливості пришвидшити процес їх досягнення, вони б мали зайняти більш вагоме місце. Особливо це стосується України, де подолання нерівності серед населення, а також забезпечення мирного врегулювання наявного конфлікту з російським агресором на Сході України й створення умов для запобігання майбутнім конфліктам сьогодні мають стати одними з головних пріоритетів діяльності уряду. Отже, заплановані в Національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна» [8] завдання та індикатори для ЦСР 10 і 16 доцільно було б розширити з урахуванням міжнародного досвіду в цих питаннях.

Підприємство може сприяти зменшенню нерівності шляхом поповнення бюджету через сплату податків. Держава отримує можливість здійснювати різні виплати та допомоги соціально незахищеним верствам суспільства чи надати фінансову підтримку для відкриття соціального підприємства. Сьогодні розвиток соціального підприємництва має велике значення для забезпечення матеріальних потреб громадян, які не можуть конкурувати на ринку праці, а також для вирішення інших соціально значущих питань.

Для того щоб уникнути посилення розриву між країнами та підвищити потенціал для сталого розвитку в Україні, держава має створити сприятливі умови для розвитку і діяльності підприємств, як міжнародних, так і вітчизняних. Підприємство має бути спокійним за свої капіталовкладення в Україні та бачити, що його податки витрачаються ефективно з огляду на досягнення державного інтересу в розумінні ЦСР. Отже, за фактом бізнес усувається від однієї з нагальних проблем нашого часу, розглядаючи нерівність здебільшого як соціальну проблему. Відповідальність бізнесу за формування зростання нерівності (наприклад, через його податкові та зарплатні стратегії) є недооціненою. Водночас недостатня увага до цієї ЦСР у довгостроковій перспективі призведе до серйозних проблем не лише соціального характеру, а й у веденні бізнесу. Зокрема, внаслідок нерівності підприємство може відчувати проблеми з платоспроможним попитом на виготовлену продукцію/послуги, наявністю освіченої робочої сили, безпекою тощо.

Заходи, визначені підприємствами для досягнення пріоритетних для них ЦСР, мають знайти своє відображення у зміні корпоративної поведінки як безпосе-

редньо самих підприємств, так і в підприємствах, що входять до їхніх виробничих ланцюгів.

Важливою є інкорпорація цілей і заходів щодо досягнення ЦСР у довгострокові бізнес-стратегії підприємств. Зазначене завдання є складнішим та потребує визначення пріоритетності проектів, зокрема інвестиційних, що плануються для реалізації у середньо- та довгостроковій перспективі, відповідно до критеріїв, що відображають їх відповідність принципам ЦСР.

Принципи, закладені у ЦСР, вимагають застосування принципово інших підходів до вибору пріоритетних для держави проектів та визначення механізмів їх реалізації. Головним пріоритетом держави має стати не економія бюджетних коштів у короткостроковій перспективі (рік-два), а забезпечення доступності та якості послуг у сфері життєзабезпечення для населення й у першу чергу для малозабезпечених, які не в змозі самостійно забезпечити себе певним мінімальним комфортом проживання без утручання у цей процес держави (забезпечення електро-, тепло-, водопостачання та водовідведення, можливості отримувати якісні медичні та освітні послуги тощо). Це вимагає застосування методології оцінки ефективності проектів, що пропонуються для реалізації, базуючись на їх соціальній спрямованості та з огляду їхнього впливу на ЦСР. Якщо проект є дійсно важливим для суспільства та критичним для досягнення національних ЦСР, а реалізувати його без залучення підприємств уважатись неможливим, необхідно визначитися, за яких умов підприємство буде готове взятися за його реалізацію.

Підприємництво може забезпечувати позитивний вплив на досягнення ЦСР шляхом: вирішення важливих питань ресурсозбереження й ревіталізації (застосовуючи інклюзивний підхід, генеруючи інноваційні ідеї, технології), використовуючи нові можливості у розвитку власної справи; упровадження принципів сталості й поваги до людини, навколишнього середовища та правопорядку у свою корпоративну поведінку й практику діяльності підприємства; активної участі у створенні чи модернізації власної діяльності відповідно до завдань досягнення ЦСР, зокрема формуванням інфраструктури, різних платформ, партнерства за ради стійкого розвитку та ін. Звичайно, зазначені напрями потребують від підприємництва певних зусиль, головне – витрат часу й фінансових коштів. Також для активізації таких гуманізаційних ідей підприємництво має відчувати підтримку з боку держави.

Оцінка важливості діяльності держави для залучення підприємництва до досягнення ЦСР здійснена за такими напрямами: розвиток правового та інституційного середовища, сприятливого для ЦСР, підвищення обізнаності суспільства, розроблення довгострокових стратегій сталого розвитку (національної та місцевих), запровадження стимулюючих заходів.

Висновки з проведеного дослідження. Підсумовуючи результати проведеного дослідження, можемо констатувати, що одним із важливих чинників реалізації в українському суспільстві Цілей сталого розвитку є підприємництво. Підприємництво є не лише сучасним трендом, а й вагомим рушієм забезпечення конкуренції на ринку. Ідея імплементації Цілей сталого розвитку в підприємницькій діяльності замінює усталену практику новими підходами, що забезпечує не лише прибуток, а й економічний і соціальний добробут. Біз-

нес може та має відігравати активну роль у досягненні ЦСР, допомагаючи національним урядам здійснювати правильні кроки у цій сфері та підтримуючи їх у схваленні рішень, які спрямовані на досягнення ЦСР. Навіть якщо така участь повною мірою не відповідає комерційним інтересам бізнесу, пріоритетними для нього мають бути загальносуспільні цілі, які він має зуміти використати як можливості.

Підприємництво може забезпечувати позитивний вплив на досягнення ЦСР шляхом: вирішення важли-

вих питань ресурсозбереження й ревіталізації; упровадження принципів стабільності й поваги до соціальних прав людини; охорони навколишнього природного середовища; активної участі у створенні чи модернізації об'єктів інфраструктури і т. ін. Упровадження Цілей сталого розвитку у підприємницьку діяльність має низку позитивів і для самого бізнесу. Сьогодні вже можна говорити про формування механізму імплементації ЦСР у підприємстві, розгляд якого потребує окремого фундаментального дослідження.

Список використаних джерел:

1. Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015 70/1. *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*. UN. URL: <http://www.un.org/ga/search/view>
2. Make it your business: Engaging with the Sustainable Development Goals. URL: www.pwc.com/sdg
3. Universality and the SDGs: A Business Perspective – 2016. *SDG Fund*. URL: <http://www.sdgfund.org/universality-and-sdgs>
4. A New Way of Doing Business: Partnering for Peace and Sustainable Development – International Peace Institute, *SDG Fund, and CONCORDIA*. September 2017. URL: <https://www.ipinst.org/wp-content/uploads/2017/09/IPI-Rpt-New-Way-of-Doing-Business.pdf>
5. Blueprint for business leadership on the SDGs. *A principal-based approach – United Nations Global Compact*. URL: <https://www.unglobalcompact.org/library>
6. Внесок українського бізнесу в реалізацію Україною Цілей сталого розвитку 2016–2020 рр. *Центр «Розвиток КСВ»*. URL: <https://csr-ukraine.org/research/vnesok-ukrainskogo-biznesu-sdg>
7. Namit Agarwal, Uwe Gneiting and Ruth Mhlanga. Raising the bar. Rethinking the role of business in the Sustainable Development Goals. *OXFAM Discussion papers February 2017*. URL: www.oxfam.org
8. Національна доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна» / Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. 2017. 174 с. URL: <https://menr.gov.ua/files/docs/ukr.pdf>
9. Запатріна І.В. Керівництво «Посилення ролі бізнесу в досягненні ЦСР в Україні» в рамках проекту ПРООН/GIZ «Підтримка реалізації Цілей сталого розвитку в Україні». Київ, 2018. 72 с.

References:

1. Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015 70/1. *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*. UN. Retrieved from: <http://www.un.org/ga/search/view>
2. Make it your business: Engaging with the Sustainable Development Goals. Retrieved from: www.pwc.com/sdg
3. Universality and the SDGs: A Business Perspective – 2016. *SDG Fund*. Retrieved from: <http://www.sdgfund.org/universality-and-sdgs>
4. A New Way of Doing Business: Partnering for Peace and Sustainable Development – International Peace Institute, *SDG Fund, and CONCORDIA*. September 2017. Retrieved from: <https://www.ipinst.org/wp-content/uploads/2017/09/IPI-Rpt-New-Way-of-Doing-Business.pdf>
5. Blueprint for business leadership on the SDGs. *A principal-based approach – United Nations Global Compact*. Retrieved from: <https://www.unglobalcompact.org/library>
6. Vnesok ukrainskoho biznesu v realizatsiiu Ukrainoiu Tsilei staloho rozvytku 2016–2020 rr. [The contribution of Ukrainian business to the implementation of Ukraine's Sustainable Development Goals 2016–2020]. *Vid Tsentru "Rozvytok KSV"*. Retrieved from: <https://csr-ukraine.org/research/vnesok-ukrainskogo-biznesu-sdg>
7. Namit Agarwal, Uwe Gneiting and Ruth Mhlanga. (2017) Raising the bar. Rethinking the role of business in the Sustainable Development Goals. *OXFAM Discussion papers February*. Retrieved from: www.oxfam.org
8. Natsionalna dopovid (2017) "Tsili Staloho Rozvytku: Ukraina" ["Sustainable Development Goals: Ukraine"]. *Ministerstvo ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy*, 174. Retrieved from: <https://menr.gov.ua/files/docs/ukr.pdf>
9. Zapatrina, I. V. (2018) Kerivnytstvo «Posylennia roli biznesu v dosiahnenni TsSR v Ukraini» [Guide "Strengthening the role of business in achieving CSW in Ukraine"] v *ramkakh proektu PROON/GIZ «Pidtrymka realizatsii Tsilei staloho rozvytku v Ukraini»*. Kyiv, 72. (in Ukrainian)

E-mail: bogdanna_k@ukr.net